

Nr 41

Näringsutskottets betänkande i anledning av motioner om offentlig auktorisation av låssmeder.**Ärendet**

I detta betänkande behandlas

dels motionen 1972:574 av herr Börjesson i Falköping (c), vari hemställs att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om offentlig auktorisation av verksamheten inom låssmedsbranschen,

dels motionen 1972:1347 av herr Nordgren m. fl. (m, fp), vari hemställs att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag syftande till offentlig auktorisation av verksamheten inom låssmedsbranschen.

Rikspolisstyrelsen har avgivit remissyttrande över motionerna.

Motionerna

I motionen 1972:574 påpekas inledningsvis att statsmakterna endast då särskilda skäl förelegat – t. ex. säkerhetsskäl, sociala skäl eller polisiära skäl – har vidtagit åtgärder för att begränsa den näringsfrihet som i princip råder i vårt land. Tillstånd borde, menar motionären, krävas för verksamhet inom låssmedsbranschen, där för närvarande vem som helst kan etablera sig som företagare. Bristen på offentlig kontroll av företag inom denna bransch kan medföra en otillfredsställande begränsning av medborgarnas skydd för personlig säkerhet och personlig egendom, anförs vidare i motionen. Det förekommer att personer får möjlighet att bedriva brottslig verksamhet till följd av lättheten att komma över nycklar. Motionären understryker att de som bedriver låssmedsverksamhet till övervägande del fyller allmänhetens krav på yrkesskicklighet, redbarhet och pålitlighet. Vad som skall motivera ett samhällsingripande är inte antalet brott utan den betydelse som samhället tillmäter låssmedsverksamheten.

Liknande synpunkter anförs i motionen 1972:1347. Dessutom erinras där om de krav som Sveriges låssmedsmästares riksförbund uppställer för medlemskap. Ett exempel på lättheten att komma åt och utnyttja bostadsföretags huvudnycklar anges. Om krav på auktorisation uppställs är det, säger motionärerna, väsentligt att det auktoriserande organet åtnjuter ett betydande allmänt förtroende och att den undersökning som föregår auktorisationen i varje särskilt fall är så omfattande att en effektiv kontroll upprätthålls. Gällande bestämmelser om auktorisation av enskilda bevakningsföretag (jfr NU 1972:20) anförs som förebild för ett auktorisationssystem inom låssmedsbranschen.

Remissyttrandet

Rikspolisstyrelsen meddelar att antalet inbrottsstölder i bostadslägenheter och villor från år 1967 till år 1971 har ökat med över 70 % och att det år 1971 uppgick till närmare 15 000. Tillträde till bostäderna har i många fall underlättats genom att ytterdörrarna varit försedda med bristfälliga lås. Med anledning av den mycket kraftiga ökningen av antalet inbrottsstölder har rikspolisstyrelsen haft överläggningar med bl. a. försäkringsbolag, organisationer för villa- och husägare samt hyresgästföreningar angående inbrottskyddet med tonvikt på låsanordningarna. Brottsutvecklingen har även väckt stor oro hos allmänheten, säger styrelsen, och detta har medfört bl. a. att polisen fått allt fler förfrågningar av personer som efterlyser uppgifter om låsmeder vilkas yrkesskicklighet och pålitlighet man ej behöver betvivla. Rikspolisstyrelsen säger sig vara medveten om att det föreligger stora svårigheter att genomföra en lagstiftning på området. Brottsutvecklingen i vad gäller inbrottsstölder är emellertid skrämmande, säger styrelsen, och det måste därför anses angeläget att alla utvägar som kan bidra till en minskning av denna brottslighet prövas. Styrelsen tillstyrker att en utredning tillsätts för att undersöka möjligheterna till auktorisation av verksamheten inom låsmedsbranschen.

Tidigare riksdagsbehandling av frågan

Vid 1967 års riksdag väcktes motioner med yrkande att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag i syfte att bereda ökade möjligheter till noggrann prövning och auktorisation av yrkesutövare inom låsmedsyrket. Första lagutskottet (1LU 1967:51) inhämtade remissyttrandet från kriminalvårdsstyrelsen, rikspolisstyrelsen, överståthållarämbetet – som bifogade yttrande av polismästaren i Stockholm –, Sveriges hantverks- och industriorganisation och Stockholms handelskammare. Samtliga remissorgan uttalade sig för att någon form av auktorisation för yrkesutövare inom låsmedsbranschen skulle anordnas. Utskottet anförde att det för sin del inte hade blivit övertygat om att anledning fanns att ifrågasätta låsmedernas pålitlighet. Av rikspolisstyrelsens yttrande framgick att någon mera betydande brottslighet som kunde sättas i samband med opålitliga låsmeder dittills inte hade förekommit. Att under sådana förhållanden tillgripa kontroll eller auktorisation av låsmedsyrket, dvs. åtgärder som kunde inverka menligt på den fria konkurrensen inom yrket, ansåg utskottet inte vara tillräckligt motiverat. Härvid hänvisades till synpunkter som i annat sammanhang framförts av kommerskollegium, näringsfrihetsrådet och näringsfrihetsombudsmannen. Utskottet avstyrkte bifall till motionerna men anförde att frågan borde följas med uppmärksamhet och att någon form av ingripande från det allmänna torde få övervägas om brottsutvecklingen påkallade det. Riksdagen avlog motionerna.

I motioner vid 1968 års riksdag föreslogs att riksdagen skulle hos

Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om offentlig auktorisation av verksamheten inom låssmedsbranschen. Dessa motioner behandlades av tredje lagutskottet (3LU 1968:12). Utskottet framhöll att det i Sverige råder principiell näringsfrihet och att statsmakterna gjort undantag från principen endast då särskilda skäl ansetts motivera det. Berättigade anspråk på yrkeskunnighet och hederlig vandel skulle med i stort sett samma fog som beträffande låssmeder kunna ställas på en rad andra yrkesutövare, i vilkas arbetsuppgifter ingår t. ex. att utföra reparationer och besiktningar i bostäder eller på arbetsplatser, anförde utskottet. Tredje lagutskottet anslöt sig i övrigt till första lagutskottets ställningstagande föregående år – även till dess uttalande att den fortsatta utvecklingen borde följas med uppmärksamhet. Utskottet avstyrkte motionerna, som avslogs av riksdagen.

Utskottet

Under hänvisning till det tilltagande antalet inbrottsstölder och till risken för att låssmedsverksamhet, för vilken tillstånd inte krävs, utnyttjas i brottsligt syfte föreslås i motionerna att frågan om offentlig auktorisation av låssmeder skall utredas. Rikspolisstyrelsen har i remissyttrande till utskottet tillstyrkt motionärernas förslag. Utskottet delar uppfattningen att frågan om sådan auktorisation bör utredas. De näringspolitiska argument mot ett auktorisationssystem som anförts när motsvarande förslag behandlats tidigare bör härvid givetvis prövas noga. Att önskemålet om utredning inte får uppfattas som ett uttryck för generell misstro mot låssmedsyrkets utövare framstår som självklart.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motionerna 1972:574 och 1972:1347 hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning av frågan om offentlig auktorisation av låssmeder.

Stockholm den 17 maj 1972

På näringsutskottets vägnar

C. G. REGNÉLL

Närvarande: herrar Regnéll (m), Börjesson i Glömminge (c), Bengtsson i Landskrona (s), Andersson i Storfors (s), Gustafsson i Byske (c), Rask (s), Wååg (s), Hovhammar (m), Jonsson i Husum (s), Rydén (fp), Häll (s), Möller i Göteborg (fp), fru Hambraeus (c), fru Hansson (s) och herr Hallgren (vpk).

